

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.VI.38.366/2018/6.

A tanács tagjai: Dr. Sperka Kálmán a tanács elnöke, Dr. Vitál-Eigner Beáta előadó bíró, Dr. Sugár Tamás bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: Dr. ... ügyvéd (fél címe 2.)

Az alperes: alperes neve

Az alperes képviselője: Dr. ... kamarai jogtanácsos

A per tárgya: hadigondozási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az alperes

A felülvizsgálati kérelem száma: 10.

Az elsőfokú bíróság neve, határozatának kelte és száma: Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2018. október 16-án kelt 15.K.27.512/2018/9. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 15.K.27.512/2018/9. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000.- (harmincezer) forint együttes elsőfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes a hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény (a továbbiakban: Hdt.) szerint volt hadigymoltaknak járó havi rendszeres járadék, valamint egyösszegű térítés megállapítása iránt terjesztett elő kérelmet édesanyja és édesapja hadirokkantságára

tekintettel.

- [2] Az elsőfokú hatóság határozatával a felperes kérelmét elutasította, mert a felperes nem igazolta egyik szülője hadirokkantságát sem, erre figyelemmel saját hadigondozásra jogosultságát sem.
- [3] A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes a 2018. június 27. napján kelt CS/B01/6624-2/2018. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Indokolásában a Hdt. 1. §-ára, 4. §-ára, 1. § (1) bekezdésére, 2. § g) pontjára, 3. § (1) és (3) bekezdéseire, 26. § (4) bekezdésére, továbbá a hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény végrehajtásáról szóló 113/1994. (VIII.31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 1. § (1) bekezdésére hivatkozással leszögezte, hogy sem a felperes édesapja, sem édesanyja nem minősül hadirokkantnak, mert ezt a tényt a felperes iratokkal alátámasztani nem tudta. Mivel sem a szülők rokkantságát, sem annak hadi eredetét nem igazolta, a felperes nem jogosult az ellátásra.

A kereseti kérelem

- [4] A határozat megváltoztatása iránt előterjesztett keresetéhez a felperes csatolta a „NÜB” Nácizmus Üldözötteinek Országos Egyesülete igazolását, valamint a Budapesti Zsidó Hitközség igazolását, amely szerint a felperes édesapja holokauszt túlélő volt. E mellett hivatkozott a Kúria Kfv.III.37.029/2017/4. számú ítéletére. Előadta, hogy az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 64. § (1) bekezdése szerint bizonyítékpótló nyilatkozatot csatolt mindkét szülője hadi eredetű sérüléséről, egészségkárosodásáról. Szülei vonatkozásában ugyanis orvosi iratok nem lelhetők fel, figyelemmel arra, hogy az 1980-as éveket megelőző orvosi véleményeket nem digitalizálták. Indítványozta szakértő kirendelését annak megállapítására, hogy a munkaszolgálat és a deportálás embertelen körülményei mennyire hatottak ki a deportáltak egészségi állapotára, és az orvostudomány jelenlegi fejlettségi szintje alapján mennyiben sérült ezen személyek egészségügyi állapota.

Az elsőfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével az alperes határozatát megváltoztatta és a felperes részére 9.701.- forint/hó volt hadigyámolt rendszeres havi járadékot, valamint 50.000.- forint egyszeri összegű térítést állapított meg.
- [6] Indokolása szerint a második világháborúban elszenvedett veszteségek miatt a Hdt. hatályba lépését megelőző politikai viszonyok között nem volt reális lehetőség a hadigondozásba vételre, sőt a korábban hadigondozásba vett személyeket is megfosztották az ellátásuktól. Ebből következően a Hdt. 7/A. § (2) bekezdés b) pontjának és 15/A. §-ának a józan ésszel és a közjóval összhangban álló értelmezése alapján a felperes nyilatkozata -

figyelemmel az Ákr. 64. § (1) bekezdésében foglaltakra is - alkalmas a szülei hadirokkanttá válásának és hadi eredetű fogyatkozásának bizonyítására, az pótolja az okirati bizonyítékot.

- [7] A bíróság a felperes nyilatkozatát elfogadta bizonyítékként a tekintetben is, hogy ő politikai okból nem terjesztette elő korábban a pénzellátási igényét.
- [8] A szakértő kirendelése iránti bizonyítási indítványt elutasította, figyelemmel arra, hogy a szülők elhunytak, így az orvosszakértő általi megvizsgálásuk nem lehetséges.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [9] Az alperes felülvizsgálati kérelmében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte. Előadta, hogy a hadirokkant jogállás megállapításának előfeltétele az érintett személy Hdt. 2. § g) pontja szerinti hadi eredetű egészségkárosodása, továbbá az, hogy az egészségkárosodás mértékét a Hdt. 3. § (3) bekezdése szerinti rehabilitációs szakértői szerv megállapítsa és besorolja a járadékosztályok valamelyik kategóriájába. A hadigyámolti jogállás csak akkor áll fenn, ha a szülő hadirokkant volt.
- [10] A Hdt. 26. § (4) bekezdésére utalással hangsúlyozta, hogy hitelt érdemlő igazolás csak a hadi eredetre vonatkozhat, az egészségkárosodás ténye és annak mértéke olyan orvosi szakkérdés, amely csak okirati bizonyítékkal igazolható, ügyféli nyilatkozattal nem. Kifogásolta, hogy az eljáró bíróság a konjunktív feltételeket összemosta.
- [11] Kiemelte, hogy az ítélet nem rendelkezett az egészségkárosodás mértékéről, márpedig a 20% mérték alatti egészségkárosodás nem minősül hadi eredetű fogyatkozásnak.
- [12] Kifejtette, hogy a Hdt. differenciált szabályozása szerint a jogosultság hadi eredetének igazolása történhet más hitelt érdemlő módon, ám miután a hadi eredetű fogyatkozás, valamint az egészségkárosodás szabályozásánál ilyen rendelkezést a törvény nem tartalmaz, ezért azt rehabilitációs szakértői szervnek kell megállapítania. A jogszabály által megkövetelt orvosi szakvéleményt tartalmazó dokumentációt a felperes nyilatkozatával nem pótolhatja.
- [13] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében az elsőfokú ítélet hatályában fenntartását indítványozta. Érvelése szerint minden üldözött, illetve leszármazója a valóságnak megfelelő nyilatkozat megtételével olyan bizonyító erejű bizonyítékot szolgáltat, amely jogossá teszi az igénynek való helyt adást.
- [14] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) és b) pontjaira alapítottan, a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében, valamint a jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége miatt fogadta be.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [15] A felülvizsgálati kérelem alapos.
- [16] A Kp. 120. § (5) bekezdésére figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.
- [17] A Kúria szerint az elsőfokú bíróság a pontosan és törvényesen megállapított tényállásból helytelen jogi következtetésre jutott.
- [18] A felülvizsgálati eljárásban eldöntendő kérdés az, hogy a hadigondozási ellátásra való jogosultság feltételeként előírt, a hadi eredetű egészségkárosodás ténye és annak mértéke ügyféli nyilatkozattal bizonyítható-e vagy sem.
- [19] A Hdt. 1. §-a szerint hadigondozásra - egyéb feltételek fennállása mellett - az jogosult, akit volt hadigyámoltként kell gondozásba venni. A Hdt. 7/A. § (2) bekezdés b) pontja értelmében volt hadigyámolt az, aki a hadigondozásba vétel bármely okból történő elmaradása esetén okirattal bizonyítja, hogy valamely szülője hadirokkanttá vált.
- [20] A Vhr. 1. § (1) bekezdése szerint a hadigondozási igény jogosultság megállapítása iránti eljárás kérelemre indul. Ennek során a kérelmezőnek kell bizonyítani a fogyatkozás, illetve a halál hadi eredetét.
- [21] A Hdt. 26. § (4) bekezdése kimondja, hogy a jogosultság hadi eredetét egykorú szolgálati, katonai, kórházi iratokkal és hatósági igazolásokkal, ezek hiányában más hitelt érdemlő módon kell igazolni.
- [22] A Hdt. 2. § g) pontja értelmében hadieredetű fogyatkozás (hadirokkantak esetében): a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló törvény szerinti egészségkárosodás, valamint a szolgálattal össze nem függő egészségkárosodásnak a szolgálat folytán bekövetkezett súlyosbodása.
- [23] A Hdt. 3. § (1) bekezdése szerint a hadirokkantat a hadieredetű fogyatkozás által bekövetkezett egészségkárosodás mértéke szerint I., II., III., IV. és V. járadékosztályba kell sorolni. Az egyes járadékosztályhoz tartozó egészségkárosodás mértékét a (2) bekezdés határozza meg. Ugyanezen szakasz (3) bekezdése kimondja, hogy az igényjogosultság alapjául szolgáló hadieredetű fogyatkozást és az általa okozott egészségkárosodás mértékének vizsgálatát és megállapítását a rehabilitáció szakértői szerv végzi.
- [24] Az Ákr. 62. § (2) bekezdése értelmében a hatósági eljárásban minden olyan bizonyíték felhasználható, amely a tényállás tisztázására alkalmas.
- [25] Az Ákr. 64. § (1) bekezdése kimondja, hogy ha jogszabály nem zárja ki, az ügyfél a nyilatkozatával pótolhatja a hiányzó bizonyítékot, ha annak beszerzése nem lehetséges.
- [26] A kiemelt jogszabályi rendelkezések alapján látható, hogy hadigyámoltként hadigondozási ellátás akkor állapítható meg, ha a

szülő hadirokkant volt. Hadirokkantnak az a személy minősül, akit hadi eredetű egészségkárosodás ért. Az egészségkárosodás tényét és annak mértékét rehabilitációs szakértői szervnek kell vizsgálnia és állapítja meg.

- [27] A fentiek szerint a felperesi kérelem teljesítésének elengedhetetlen feltétele a szülők hadi eredetű egészségkárosodásának igazolása. Ennek bizonyítása az alábbiak szerint történhet.
- [28] A közigazgatási hatósági eljárás a szabad bizonyítás elvén áll, azaz főszabály szerint minden olyan bizonyíték felhasználható, amely alkalmas a bizonyítandó tény alátámasztására. A szabad bizonyítás egyes ügyekben korlátozható; törvény vagy kormányrendelet kötelezővé teheti valamely bizonyítási eszköz alkalmazását (kötött bizonyítás).
- [29] A Hdt. 26. § (4) bekezdése példálózó jelleggel sorolja fel a hadi eredet igazolásának lehetséges bizonyítékait azzal, hogy más hitelt érdemlő bizonyíték is elfogadható. Ez utóbbira példa lehet a tanúvallomás vagy az ügyfél nyilatkozata. Ezzel szemben a Hdt. 3. § (3) bekezdése konkrétan meghatározza, hogy mind az egészségkárosodás tényét, mind annak mértékét rehabilitációs szakértői szervnek kell megállapítania. E tekintetben tehát a törvény - a szabad bizonyítás elvét áttörve - kötött bizonyítást ír elő.
- [30] Az Ákr. 64. § (1) bekezdése - a szabad vagy kötött bizonyításra tekintet nélkül - lehetővé teszi a hiányzó bizonyíték ügyféli nyilatkozattal való pótlását. Ennek feltétele egyrészt az, hogy a bizonyítás e módját jogszabály nem zárja ki, másrészt az, hogy a hiányzó bizonyíték beszerzésére nincs lehetőség. E feltételek fennállása mellett is az ügyfél nyilatkozata csak akkor bír bizonyító erővel, ha az az adott tény bizonyítására alkalmas.
- [31] Az egészségkárosodás ténye és annak mértéke szakkérdés, amelyről speciális szakmai ismeretek birtokában lehet ténymegállapítást tenni. Szakmai kompetenciába tartozó kérdésben nem alkalmas bizonyításra a szakértelemmel nem rendelkező ügyfél nyilatkozata, ezért e tekintetben bizonyítékpótló nyilatkozatnak nincs helye.
- [32] Az Ákr. 64. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a hiányzó bizonyíték pótolható nyilatkozattal. Ebből az következik, hogy valamely bizonyíték pótlására akkor van lehetőség, ha egyáltalán létezik, vagy létezett olyan bizonyíték, amelynek előtárására a közigazgatási eljárásban nincs lehetőség. Egy eleve nem létező bizonyíték pótlása fogalmilag kizárt.
- [33] A fentiek szerint - az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően - lényeges különbség van a hadi eredet Hdt. 26. § (4) bekezdése szerinti szabad bizonyítás és a Hdt. 3. § (3) bekezdésében meghatározott kötött bizonyítás között. Amíg a hadi eredet ténye ügyféli nyilatkozattal, mint más hitelt érdemlő móddal igazolható, addig az egészségkárosodás ténye és mértéke kizárólag rehabilitációs szakértői szerv véleményével bizonyítható. Ez utóbbi körben a bizonyíték ügyféli nyilatkozattal való pótlása akkor jöhet

szóba, ha az egészségkárosodás ténye és mértéke tekintetében volt ilyen szakértői vélemény, ám annak a jelen eljárásban való beszerzése nem lehetséges. Rehabilitációs szakértői szerv vizsgálatának és megállapításának hiányában a bizonyíték ügyfél általi pótlása fel sem merülhet.

- [34] Az elsőfokú bíróság a Hdt. 3. § (3) bekezdésében foglaltakba ütközően jutott arra a következtetésre, hogy a felperes nyilatkozata alkalmas a szülei hadirokkanttá válásának bizonyítására, az pótolja az okirati bizonyítékot. Nem arról van szó ugyanis, hogy az eset összes körülményére tekintettel az egykori iratok beszerzése és csatolása nem lehetséges, hanem arról, hogy ilyen, azaz rehabilitációs szakértői szerv megállapítását tartalmazó irat eleve nem is létezett, ilyenre a felperes nem hivatkozott.
- [35] Mivel így a felperes szüleinek hadi eredetű rokkantsága nem nyert bizonyítást, ezért a felperes hadigyámoltnak sem minősülhet, ezért hadigondozotti ellátásra nem jogosult.
- [36] Az elsőfokú bíróság ítélete azért sem lehet helytálló, mert a Hdt. nem csak úgy általában rendelkezik a hadirokkantokról, hanem őket a hadi eredetű fogyatkozás által bekövetkezett egészségkárosodásuk mértéke szerint öt járadékosztályba kell sorolni azzal, hogy a 20%-os mérték alatt maradó egészségkárosodás esetén nincs lehetőség a hadirokkanti minőség, illetve járadék megállapítására. E körben az elsőfokú ítélet semmiféle megállapítást nem tartalmaz, nem is tartalmazhat, hiszen a felperes ügyféli nyilatkozata a járadékba sorolás szakkérdésről konkrét tényállítást nem tudott tenni. Ez a körülmény is azt támasztja alá, hogy a Hdt. 3. § (3) bekezdése szerinti bizonyítást ügyféli nyilatkozattal nem lehet pótolni.
- [37] A Kúria korábban - a Kfv.III.37.029/2017/4. számú ítélettől eltérően - hasonlóan foglalt állást a Hdt. 3. § (3) bekezdésében foglaltak értelmezéséről. A Kfv.VI.37.788/2018/7. számú ítélete szerint, a fogyatkozás és az általa okozott egészségkárosodás mértékének megállapítását rehabilitációs szakértői szervnek kell végezni [31.] pont, az eljárás során a kérelmezőnek a Hdt. vonatkozó rendelkezéseit betartva kell bizonyítania azt, hogy szülője hadirokkant volt [33] pont.
- [38] A Kúria ezt a jogértelmezést továbbra is irányadónak tekinti, eltérésre - a fentiek szerint - az Ákr. 64. § (1) bekezdésében foglalt lehetőség sem ad alapot.
- [39] A közigazgatási bíróság jogszerűségi vizsgálatot végez; jogszabálysértés hiányában - bármennyire is megrendítőek a felperes által feltárt tények, körülmények - a közigazgatási határozat megváltoztatására nincs lehetőség.
- [40] A Kúria a fentiekre tekintettel a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (1) bekezdését alkalmazva hatályon kívül helyezte és a keresetet elutasította.

A döntés elvi tartalma

- [41] A hadirokkant egészségkárosodásának tényét és mértékét rehabilitációs szakértői szerv állapíthatja meg, e bizonyíték ügyféli nyilatkozattal nem pótolható.
- [42] Eleve nem létező okirati bizonyíték ügyféli nyilatkozattal való pótlása fogalmilag kizárt.

Záró rész

- [43] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 107. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.
- [44] A pervesztes felperes a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 83. § (1) bekezdése szerint köteles megfizetni az alperes felszámított együttes elsőfokú és felülvizsgálati eljárási költségét.
- [45] Az eljárás a Hdt. 27. § (2) bekezdése szerint tárgyi illetékmentes.
- [46] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. január 22.

Dr. Sperka Kálmán s.k. a tanács elnöke, Dr. Vitál-Eigner Beáta s.k. előadó bíró; Dr. Sugár Tamás s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
tisztviselő